

4. *Kaupungille kuuluvain talojen ja rakennusten käyttämistä määrättyihin tarkoituksiin sekä sellaisten rakennusten teettämistä ja kunnossapitoa koskevat asiat.*

Terveydenhoitolautakunnan esityksestä päätti kaupunginvaltuusto ¹⁾, että Hesperian varasairaalan saisi pitää kahdeksan kuukautta avoinna kulkutauteja sairastavain hoitoa varten, sekä myönsi tarkoitukseen määrärahoja yhteensä 19,918 markkaa, maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Hesperian varasairaalan luovuttaminen kulkutautisairaalsiksi.

1911 vuoden menosääntöä vahvistettaessa otettiin ²⁾ siihen 12,000 markan määräraha edellä mainitun väliaikaisen kulkutautisairaalan voimassapitoa varten sinä aikana kuin sitä oletettiin olevan pidettävä avoinna mainittuna vuonna.

Terveydenhoitolautakunnan kirjelmässä helmikuun 10 päivältä tehtyyn esitykseen, että Leppäsuolle viimeksi teetetty koleraparakki kahden kuukauden ajaksi luovutettaisiin ylimääräiseksi sairaalaksi kurkkumätään sairastuneita varten ja tarkoitukseen myönnettäisiin kaikkiaan 3,250 markkaa, kaupunginvaltuusto myöntyi ³⁾, ja suoritettaisiin summa valtuuston käyttövaroista.

Koleraparakin luovuttaminen kurkkumätään potevien sairaalaksi.

Sittemmin myönsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan vastamainitun sairaalan voimassapitoon vieläkin kahden kuukauden aikana 2,250 markan määrärahan.

Terveydenhoitolautakunnan esityksestä päätti ⁵⁾ valtuusto sallia n. s. Döckerin parakin ja kolerapaviljongin n:o 3 järjestämisen kulkutautisairaalsiksi ynnä mainitun parakin muuton Marian sairaalan pihamaalle sekä myöntää tarpeellisia sisustustöitä varten 500 markan määrärahan, maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

N. s. Döckerin parakin ja erään kolerapaviljongin käyttäminen kulkutautisairaalsiksi.

Kun lisäksi oli tarpeen varasairaala kulkutautisten hoitoa varten, kunnes uusi kulkutautisairaala valmistuisi, esitti terveydenhoitolautakunta kirjelmässä syyskuun 22 päivältä, että tuollaisen sairaalan saisi avata entisen kaasutehtaan konttorirakennuksessa sekä että kaupunginvaltuusto myöntäisi sairaalan sisustamiseen 12,000 markkaa, kaluston hankkimiseen 4,000 markkaa sekä sairaalan voimassapitoon lokakuun 1 päivästä 1910 huhtikuun 1 päivään 1911 enintään 20,400 markan määrärahan, siitä 10,200 markkaa kuluvaksi vuodeksi.

Entisen kaasutehtaan konttorirakennuksen luovutus kulkutauteja sairastavain varasairaalsiksi.

¹⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 1 p. 30 §, huhtik. 5 p. 18 § ja syysk. 27 p. 14 §. —

²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 7 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 1 p. 30 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 5 p. 18 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 1 p. 30 §.

Tähän terveydenhoitolautakunnan esitykseen kaupunginvaltuusto myöntyi ¹⁾, ja pantaisiin siten myönnetyistä määrärahoista 26,200 markkaa maksettavaksi valtuuston käyttövaroista sekä ylijäämä, 10,200 markkaa, otettaisiin huomioon 1911 vuoden menosäännössä.

Koleraparakkien luovutus tulirokkosairaalaksi.

Kirjelmässä lokakuun 20 päivältä terveydenhoitolautakunta mainitsi, että lautakunta oli, sen johdosta että edelleen tarvittiin lisäsijoja tulirokkoon sairastuneiden henkilöiden hoitoa varten, katsonut olevan pakko laittaa tuollaisia sijoja Leppäsuolle viimeksi kivistä rakennettuun koleraparakkiin sekä että tämän lisäksi tarvittiin huoneisto potilaiden kylvetystä varten heitä sairaalasta poistettaessa ja sellaisia sairaalaan pyrkiviä potilaita varten, jotka olisi asetettava tarkastuksen alaisiksi heidän tautinsa toteamiseksi, ja oli lautakunta sitä mieltä, että koleraparakki n:o 3 olisi luovutettava viimeksi mainittuun tarkoitukseen. Ilmoittaen, että näistä uusista varasairaaloista, joita arveltiin olevan pidettävä avoimna noin kuusi kuukautta, lokakuun 12 päivästä lukien, olisi kuukausimenoja noin 4,300 markkaa eli menoja kaikkiaan 25,800 markkaa, että sairaalan ensimmäiseen kalustukseen tarvittaisiin tuhatkunta markkaa ja että töistä, jotka olisi teetettävä koleraparakissa n:o 3, jotta sitä voisi käyttää edellä mainittuun tarkoitukseen, olisi kustannuksia 8,000 markkaa, esitti lautakunta, että kaupunginvaltuusto, hyväksyen ne toimenpiteet, joihin lautakunta edellä mainituissa kohdin jo oli asiassa ryhtynyt, myöntäisi puheenalaisiin tarkoituksiin kaikkiaan 34,800 markan määrärahan.

Tähän terveydenhoitolautakunnan esitykseen kaupunginvaltuusto myöntyi ²⁾, ja olisi siten myönnetystä määrarahasta 19,750 markkaa maksettava valtuuston käyttövaroista sekä jällellä oleva määrä, 15,050 markkaa, joka rahamäärä oli laskettu tarvittavan edellä mainittujen varasairaalan voimassapitoon sinä aikana kuin niitä pidettäisiin avoimna vuonna 1911, pantavaksi maksettavaksi sanotun vuoden menosäännöstä.

Määräraha Marian sairaalan vanhan puupaviljongin muutostöihin.

Terveydenhoitolautakunnan esityksestä myönsi ³⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 1,000 markan määrärahan muutostöiden teettämiseksi Marian sairaalan n. s. vanhassa puupaviljongissa, jotta sitä voisi käyttää kulkutautisairaalana.

Evätty esitys kodin laittamisesta varattomia leskiä ja lapsia varten.

Sittenkun kaupungin kunnan työväenasuntojen hallintokunta, jolle kaupunginvaltuusto kokouksessaan huhtikuun 6 päivänä 1909 oli lausunnon antamista varten lähettänyt ⁴⁾ perustuslaillisen työväenyhdistyksen tekemän esityksen varattomien leskien ja lasten kodin

¹⁾ Valt. pöytäk. syysk. 27 p. 14 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. lokak. 25 p. 12 §. —

³⁾ Valt. pöytäk. marrask. 8 p. 16 §. — ⁴⁾ Ks. 1909 vuod. kert. siv. 38.

laittamisesta kunnan työväenasuntoihin, oli antanut vaaditun lausunnon asiasta, jätti 1) valtuusto mainitun esityksen huomioon ottamatta.

Raatihuoneen sisäisiin korjauksiin myönsi 2) kaupunginvaltuusto 1911 vuoden menosääntöä vahvistaessaan 3,300 markan määrärahan. Määräraha raatihuoneen korjauksiin.

Rahatoimikamarin esityksestä päätti 3) kaupunginvaltuusto, että Katajanokan tulli- ja pakkahuoneen sähkövalojohdot oli uudistettava ja korjattava, sekä myönsi käyttövaroistaan tarkoitukseen 1,250 markan määrärahan. Määräraha tulli- ja pakkahuoneen sähkövalojohdojen uudistamiseen ja korjaamiseen.

1911 vuoden menosääntöä vahvistaessaan otti 4) kaupunginvaltuusto siihen Katajanokan tulli- ja pakkahuoneen korjauksia varten 12,600 markkaa sekä Makasiininrannan ja Katajanokan tavaravajain korjauksia varten, edellisten 6,500 ja jälkimäisten 3,080 markkaa. Määräraha tulli- ja pakkahuoneen sekä tavaravajain korjauksiin.

Kirjelmässä maaliskuun 10 päivältä rahatoimikamari ilmoitti, että kamarin oli asiassa tehdyn vaatimuksen johdosta täytynyt ryhtyä toimenpiteisiin Katajanokan tulli- ja pakkahuoneessa olevan, tätä ennen muuhun tarkoitukseen käytetyn takavarikkohuoneen kuntoonpanemiseksi ja että työstä oli ollut kustannuksia 502 markkaa 85 penniä, sekä anoi, että kaupunginvaltuusto hyväksyisi sanotun toimenpiteen ja osottaisi tarpeelliset varat mainitun kustannusmäärän suorittamiseen. Valtuusto myöntyi 5) esitykseen, ja oli menonerä pantava maksettavaksi valtuuston käyttövaroista. Määräraha tulli- ja pakkahuoneen takavarikkohuoneen kuntoonpanemiseksi.

Hietaniemen- ja Kristiinankadun varrella olevia kunnan työväenasuntoja varten myönsi 6) kaupunginvaltuusto 1911 vuoden menosääntöä vahvistaessaan 42,000 markan lisämäärärahan. Lisämääräraha kunnan työväenasuntoja varten.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan lokakuun 6 päivänä 1908 oli päättänyt 7) m. m.: jaoituttaa, tasotuttaa ja kanavoituttaa Vallilan erään alueen sekä antaa sanotun alueen jaetut tontit vuokralle pääasiallisesti laaditun välikirjaehdotuksen mukaisesti; teettää kortteleihin n:o:ihin 534 ja 535 Vallilan alueelle erinäisiä erityyppisiä rakennuksia, pääasiallisesti kaupunginarkkitehdin laatiman luonnospiirustusten mukaisesti; sekä antaa rahatoimikamarin tehtäväksi valmistaa ja kaupunginvaltuustolle lähettää ehdotuksen puheena olevalla alueella sijaitsevain asuntojen tarkastuksen järjestämiseksi, antoi rahatoimikamari asiasta esityksen 8). Siinä kamari huomautti että, kun 1908 ja 1909 vuoden menoarvion käsittelyssä Vallilan työväenasuntojen tarkastus ja rakennuttaminen.

1) Valt. pöytäk. huhtik. 26 p. 34 §. — 2) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 7 §. —

3) Valt. pöytäk. marrask. 22 p. 19 §. — 4) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 7 §. —

5) Valt. pöytäk. huhtik. 5 p. 9 §. — 6) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 7 §. — 7) Ks. 1908 vuod. kert. siv. 11 ja 12. — 8) Valt. pain. asiakirj. n:o 19.

ei ollut osotettu määrärahoja puheenalaisia työväenrakennusyrityksiä varten, ei toimenpiteisiin mainittujen rakennusten teettämiseksi ollut ryhdytty, minkä vuoksi ei kamarikaan ollut katsonut olevan syytä laatia ehdotusta mainitun tarkastuksen järjestämiseksi, ja kun oli edellytettävissä, ettei kysymys mainitun laatuisten asuntojen rakennuttamisesta kunnan varoilla tulisi lähimmässä tulevaisuudessa lopullisesti ratkaistavaksi, katsoi kamari sille annetun tehtävän voivan tältä kohden ilman muuta raueta.

Mitä taas tuli yksityishenkilöjen Vallilaan teettämiin asuntoihin, esitti kamari kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

1) että kaupungin rakennuskonttorin tulee vuosittain antaa rahatoimikamarille tietoja vuokralle annetuista Vallilan tonteista, jotka eivät ole tulleet määrätyn ajan kuluessa rakennetuiksi; sekä

2) että työväenasuntojen tarkastajan tulee vuosittain tarkastaa, että asukkien vastaanottamiskieltoa noudatetaan ja että tilalle on teetetty rakennuksia, joita yksinomaan käytetään asuntotarkoituksiin, ja on näiden tarkastuskatselmusten tuloksesta joka vuosi ilmoitettava rahatoimikamarille, jonka tule ryhtyä asianhaaran vaatiin toimenpiteisiin.

Ennenkuin asiassa muuhun toimenpiteeseen ryhdyttiin, päätti 1) kaupunginvaltuusto rahatoimikamarilta tiedustella, mistä syystä valtuuston lokakuun 6 päivänä 1908 tekemää päätöstä erinäisten lähemmin määrättyjen tyyppien mukaisten työväenasuntojen rakennuttamisesta Vallilan alueelle kortteleihin n:o:ihin 534 ja 535 kaikkiaan 250,000 markan kustannuksilla, jota työtä varten kamarin tuli asettaa tarpeellinen rakennustoimikunta, joka yksissä neuvoin kaupungin rakennuskonttorin kanssa pitäisi huolta sen teettämisestä, ei ollut toimeenpantu.

Tämän tiedustelun johdosta rahatoimikamari kirjelmässä 2) maaliskuun 17 päivältä ilmoitti, että kamari kokouksessaan lokakuun 29 päivänä 1908 oli edellä mainittua tarkoitusta varten asettanut rakennustoimikunnan; että kamari vuodeksi 1909 laatimassaan rahasääntöehdotusta koskevassa kirjelmässä oli lausunut 3), ettei kamari silloisia taloudellisia oloja silmällä pitäen ollut arvellut olevan menosääntöön ottaminen kaupunginvaltuuston osottamaa 250,000 markan rahamäärää 13 työväenasunnon teettämiseksi Vallilaan, jotka menot suoritettaisiin kunnan työväenasuntojen teettämiseen 1902 vuoden obligatsioonilainasta varatuista varoista, mutta että rahasääntöä kaupunginvaltuustossa käsitellessä ei ollut esitetty vaatimusta määrärahan panemisesta mainittuun menosääntöön pu-

1) Valt. pöytäk. maalisk. 1 p. 20 §. — 2) Valt. pain. asiak. n:o 19. — 3) Valt. pain. asiak. n:o 37 vuodelta 1908 siv. 101.

heenalaista tarkoitusta varten; että kamari oli vuodeksi 1910 laatimassaan rahasääntöehdotuksessa maininnut, mihin määrin kunnan työväenasuntojen kustannukset olivat nousseet sekä että 1902 vuoden obligatsioonilainasta vielä oli käyttämättä kunnan työväenasuntojen rakennuttamiseen hiukan yli 300,000 markkan, kajoomatta kuitenkaan Vallilan työväenasuntojen rakennuskysymykseen, koska kamari edelleen oli ollut sitä mieltä, että kysymys puheenalaisen yrityksen toimeenpanemisesta olisi jätettävä siksi, kunnes täysin tarkkoja tietoja oli saatavana Töölöön ja Kallioon teetettyjen kunnan työväenasuntojen rakennuskustannuksista, mutta ettei tämäkään tiedonanto ollut aiheuttanut 1910 vuoden rahasääntöön otta-
maan usein mainittua määrärahaa; sekä että, kun siten vahvistettuun rahasääntöön ei ollut otettu määrärahaa yrityksen toimeenpanoa varten, ei asetetulla rakennustoimikunnalla ollut aihetta kokoontua.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto hyväksyä rahatoimikamarin edellä 1) momentin kohdalla tehdyn ehdotuksen, mutta sitä vastoin, koska kamarin esitys sen seikan tarkastamisesta että kieltoa vastaanottaa asukkeja edellä mainittuihin asuntoihin asianmukaisesti noudatettaisiin ei ollut sitä laatua, että se takaisi kyllin tehokkaan tuollaisen tarkastuksen, kamariin palauttaa asian tältä kohden ja käskää kamarin antaa uuden ehdotuksen siitä. Mitä taas tuli kysymykseen, mistä syystä rahatoimikamari ei ollut toimeenpannut edellä mainittua valtuuston lokakuun 6 päivänä 1908 tekemää päätöstä erinäisten työväenasuntojen rakennuttamisesta Vallilan kortteleihin n:o:ihin 534 ja 535, päätti valtuusto, joka ei voinut yhtyä kamarin kirjelmässä maaliskuun 17 päivältä mainitun rakennustyön lykkäyksen puolesta esitettyyn perusteluun, käskää kamarin viipymättä ryhtyä sen suuntaiseen toimenpiteeseen, että asiaa varten asetettu rakennustoimikunta kokoontuu, sekä muutoinkin tarkoin noudattaa viimeksi mainittua valtuuston päätöstä.

Eteläisen ja pohjoisen palotornin sekä paloasemain korjauksiin osotti ²⁾ kaupunginvaltuusto 1911 vuoden rahasääntöä vahvistaessaan 4,930 markkaa.

Sittenkun kaupunginvaltuusto oli kokouksessaan marraskuun 23 päivänä 1909 rahatoimikamariin lausunnon antamista varten lähettänyt ³⁾ palotoimikunnan esityksen uusien paloasemain rakennuttamisesta Kallioon ja Hermanniin, antoi kamari lausunnon ²⁾ asiasta.

Määräraha
palotornin ja
paloasemain
korjauksiin.

Uusien palo-
asemain raken-
nuttaminen
Kallioon ja
Hermanniin.

¹⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 26 p. 13 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 7 §. —

³⁾ Ks. 1909 vuod. kert. siv. 41. — ⁴⁾ Valt. pain. asiak. n:o 8.

Osoitettuaan erinäisten mainitsemainsa asianhaarain todistavan tuollaisen aseman tarpeellisuutta lausui kamari Kallioon ehdotetusta paloasemasta, että epäilystä näytti voivan olla ainoastaan siitä, tulisiko kaupunginyrjänomaisten jo nyt astua täysi askel ja päättää paloasema rakennettavaksi arkkitehti S. Lindqvistin laatiman täydellisen ohjelman mukaisesti, vai eikö palomestari G. Waseniuksen ehdotus, että molempain kylkiosain rakennuttaminen lykättäisiin toistaiseksi, olisi parempi. Katsoen siihen että kaupungin nykyään oli täytynyt ja aivan kohdakkoin jälleen täytyi ottaa suorittaakseen tuntuja menoja uusien sairaalain rakennuttamisesta ja teknillisten laitosten laajentamisesta, ja siihenkin että kaupungin palolaitoksen johtaja oli katsonut palolaitoksen tulevan melko pitkän ajan toimeen, siinäkin tapauksessa että ainoastaan osa suunnitelmaa toteutettiin, toisin sanoin että ehdotetun päärakennuksen keskiosa sekä osa talousrakennusta teetettiin, oli rahatoimikamari ollut sitä mieltä, että paloaseman rakennuttamiseen suppeamman suunnitelman mukaan tarvittavat 225,000 markkaa olisi osoitettava maksettaviksi kahta vuotta pitemmäksi takaisinmaksuajaksi otetuista lainavaroista. Kamari huomautti tässä, että vastaista paloasemaa varten tehdyn suunnitelman kävi paneminen työn suorituksen perustukseksi, siinäkin tapauksessa että nykyään päätettäisiin teettää ainoastaan rakennuksen pääosa.

Mitä tuli kysymykseen paloaseman rakennuttamisesta Hermanniin, oli rahatoimikamari kaikin puolin myöntänyt oikeiksi ne perustelmat, joita palomestari oli esiintuonut ehdotetun toimenpiteen puolesta. Mutta siihen katsoen että kamari oli puoltanut myönnettäväksi melko suuria rahamääriä palolaitoksen laajentamiseen ja myös siihen nähden että määräraha tähän tarkoitukseen olisi suoritettava vakinaisesta menosäännöstä eikä missään tapauksessa kaupunginvaltuuston käyttövaroista, oli rahatoimikamari katsonut olevan ehdottaminen, että asia nykyään jätettäisiin sillensä sekä että palotoimikunta saisi tehtäväkseen ehdotusta 1911 vuoden menosäännöksi laatiessaan siihen ottaa tämän paloaseman rakennuttamiseen tarpeellisen määrärahan.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä päätti 1) lisätty kaupunginvaltuusto:

paloaseman rakennettavaksi XI kaupunginosaan kortteliin n:o 327 arviolta 225,000 markan kustannuksilla ja toisen sellaisen aseman Hermanniin 25,000 markan kustannuksilla sekä näihin kustannuksiin osottaa kahta vuotta pitemmäksi takaisinmaksuajaksi otetuista lainavaroista yhteensä 250,000 markkaa;

1) Lis. valt. pöytäk. huhtik. 14 p. 2 §.

kaupunginasemakaava-toimikunnalle suotavaksi tilaisuuden tarkastaa mainittujen paloasemien luonnospiirustukset, minkä jälkeen vakinainen valtuusto saisi piirustukset vahvistaa; sekä

jättää varsinaisen valtuuston päätettäväksi muista toimenpiteistä, joihin asiassa olisi ryhdyttävä.

Varsinainen valtuusto päätti 1) tämän jälkeen sekä k. senaatilta hankkia vahvistuksen lisätyn valtuuston päätökselle että edellä mainittuihin tarkoituksiin lainavaroista osottaa puheena olleen rahamäärän, niin myös Kallion ja Hermannin paloasemain rakennustyötä varten asettaa rakennustoimikunnan, johon valittiin filosofianmaisteri M. Waenerberg, jonka sijaan kuitenkin hänen luovuttua tehtävästä tuli 2) arkkitehti B. W. Blom, palomestari G. Wasenius ja kaupunginarkkitehti K. Hård af Segerstad, jolle toimikunnalle etusijassa annettiin tehtäväksi uudelleen tarkastaa kustannusarviot ja sopia asianomaisen arkkitehdin kanssa piirustuksista ja työnjohdosta tulevasta palkkiosta sekä valtuustolle tehdä esitys asiasta.

Sittemmin ilmoitettiin 3) maistraatin kirjelmässä heinäkuun 20 päivältä kaupunginvaltuuston tiedoksi, että senaatti oli edellisen kesäkuun 30 päivänä vahvistanut lisätyn kaupunginvaltuuston vastamainitun päätöksen.

1911 vuoden menosääntöä vahvistaessaan osotti 4) kaupunginvaltuusto poliisilaitoksen käytettävänä olevain huoneistojen sisäisiin korjauksiin Aleksanterinkadun taloissa n:oissa 22 ja 24 3,750 markkaa, Pengerkadun talossa n:o 5 7,000 markkaa ja Ratakadun talossa n:o 10 4,400 markkaa.

Määrärahoja poliisilaitoksen huoneistojen korjauksiin.

Poliisiarkiston sisustamiseksi keskuspoliisitalon kellarikerrokseen myönsi 4) kaupunginvaltuusto 1911 vuoden menosääntöä vahvistaessaan 4,000 markan määrärahan.

Määräraha poliisiarkiston sisustamiseen.

Vastamainitussa tilaisuudessa osotti 4) kaupunginvaltuusto uuden poliisivartiotuvan teettämiseksi Vanhaankaupunkiin 6,300 markan määrärahan.

Määräraha uuden poliisivartiotuvan teettämiseksi Vanhaankaupunkiin. Mielisairaiden hoitolaitoksen rakennuttaminen.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan joulukuun 14 päivänä 1909 oli päättänyt 5) maistraatilta anoa valittavaksi lisättyjä kaupunginvaltuusmiehiä käsittelemään ja ratkaisemaan Helsingin kaupungista kotoisin olevain mielisairaiden hoidon järjestämiskysymystä sekä vaali oli toimitettu, esiteltiin mainittu asia lisätyille kaupunginvaltuusmiehille. Nämä päättivät 6), että kaupungin tarpeiksi oli rakennettava mielisairaiden hoitolaitos sekä tarkoitusta

1) Valt. pöytäk. huhtik. 26 p. 2 §. — 2) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 5 §. —

3) Valt. pöytäk. syysk. 13 p. 22 §. — 4) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 7 §. — 5) Ks. 1909 vuod. kert. siv. 32 ja seur. — 6) Lis. valt. pöytäk. helmik. 15 p. 2 §.

varten ostettava laaditussa kartassa tarkemmin osotettu 63.6 hehtaarin laajuinen alue Sipoon pitäjän Nickbyn kylästä ja laitoksen vesijohtoa varten tarpeellinen maa, sekä sairaalalaitoksen kustannuksiin osotettava kahta vuotta pitemmälle takaisinmaksuajalle otetuista lainavaroista 2,471,500 markkaa, ja tulisi rakennustyön varsinaisen valtuuston määräyksen mukaan alkaa kohta kun kaupunki oli mainittua ja erinäisiä muita tarpeitaan varten saanut uuden obligatsioonilainan. Lisäksi päätettiin jättää varsinaisen valtuuston päätettäväksi muista toimenpiteistä, joihin asiassa olisi ryhdyttävä.

Varsinainen kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ sitten k. senaatilta hankkia vahvistuksen lisätyn valtuuston päätökselle osottaa edellä kerrottuun tarkoitukseen lainavaroista edellä mainitun määrän sekä antaa rahatoimikamarin toimeksi kaupungin puolesta päättää Nickbyn kylässä sijaitsevan, puheenalaiselle laitokselle tarpeellisen maa-alueen sekä vesijohtoa varten tarpeellisen maan kaupan, jota vastoin muut rakennusyrityksen toteuttamista koskevat toimenpiteet saisivat jäädä siksi, kunnes edellä mainittu obligatsioonilaina oli voitu saada.

Sittemmin ilmoitettiin ²⁾ maistraatin kirjelmässä toukokuun 21 päivästä valtuuston tiedoksi, että senaatti oli edellisen huhtikuun 21 päivänä vahvistanut lisätyn kaupunginvaltuuston vastamainitun päätöksen.

Edellä mainittua laitosta varten Nickbyn kylästä ostetun maan hankintakustannukset olivat 67,702 markkaa 30 penniä, ja pantiin ³⁾ ne 1911 vuoden menosääntöä vahvistettaessa mainittuun menosääntöön.

Uuden kulkutautisairaalan rakentaminen.

Sittenkun lisätty kaupunginvaltuusto oli kokouksessaan maaliskuun 2 päivänä 1909 palauttanut ⁴⁾ kysymyksen kunnan uuden kulkutautisairaalan rakennuttamisesta edelleen käsiteltäväksi erikoisvaliokuntaan, antoi valiokunta lokakuun 19:nä samana vuonna päivätyn mietinnön ⁵⁾ asiasta.

Mietinnössään valiokunta aluksi huomautti, että sen oli erinäisten asianhaaran johdosta ollut mahdoton täyttää valtuuston toivomusta että mietintö asiasta annettaisiin kevään 1909 kuluessa. Itse asiasta lausui valiokunta käsityksensä, että kaupunki näytti välttämättä tarvitsevan uutta kulkutautisairaala. Niinikään oli valiokunta sitä mieltä, että sairaalaa ei käynyt rakentaminen pienempää potilasmäärää kuin ehdotettuja 195 potilasta varten.

Sairaalan tonttikysymystä oli valiokunta perinpohjin harkin-

¹⁾ Valt. pöytäk. helmik. 15 p. 2 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 7 p. 11 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 7 §. — ⁴⁾ Ks. 1909 vuod. kert. siv. 42 ja 43. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 38 vuodelta 1909.

nut, mutta ei ollut katsonut voivansa puoltaa muuta paikkaa kuin aikaisemmin ehdotettua Malmin huvilatilaa n:o 43.

Kustannusten huojistamiseksi ehdotti valiokunta seuraavia muutoksia sairaalan suunnitelmaan, nimittäin: että varapaviljonkia pienennettäisiin, joten rakennuskustannukset vähenisivät 198,000 markasta 172,300 markkaan; että niinkään tarkastuspaviljonkia supistettaisiin, joten kustannukset alenisivat 112,000 markasta 98,550 markkaan; että rokko- y. m. tautien paviljonki tehtäisiin puusta, joten kustannukset vähenisivät 90,700 markasta 60,000 markkaan; että hallintorakennus tehtäisiin alilääkärin ja toimitsijan asunnon yhteyteen, joten kustannukset vähenisivät 26,180 markalla; että lokaviemärijohto tehtäisiin lyhempi ja likaveden selvityslaitos jätettäisiin tekemättä, joten kustannukset vähenisivät 65,500 markalla; sekä että ylilääkärin asunto nykyään jätettäisiin rakentamatta, joten säästyisi 60,320 markkaa. Näiden muutosten johdosta vähenisivät sairaalan likimääräiset kokonaiskustannukset 2,100,000 markasta 1,880,000 markkaan. Jos kuitenkin suurempaa huojistamista pidettäisiin tarpeellisena, kävisi 167,700 markan hintaisen tuhkarokkopaviljongin ja 60,000 markkaa maksavan rokkopaviljongin toistaiseksi poistaminen suunnitelmasta.

Oheen pannen arkkitehti M. Schjerfbeckin laatimat uudet asema-
piirustukset ja kustannuslaskelmat esitti valiokunta m. m., että kaupunginvaltuusto lisätyin luvuin päättäisi:

vuosina 1910, 1911 ja 1912 kaupungille kuuluvalla huvilalueelle n:o 43 Malm rakennuttaa kunnan kulkutautisairaalan pääasiallisesti niiden luonnospirustusten mukaisesti, jotka oli liitetty mietintöön sekä kaupunginvaltuuston painettuihin asiakirjoihin n:o 26 vuodelta 1908; sekä

tähän tarkoitukseen osottaa kahta vuotta pitemmäksi takaisinmaksuajaksi otetuista lainavaroista 1,880,000 markkaa, vaihtoehtoisesti 1,653,000 markkaa.

Edellä mainitusta valiokunnan mietinnöstä antoi terveydenhoitolautakunta siltä vaaditun lausunnon ¹⁾ ja huomautti siinä m. m., että valiokunnan hyväksymässä varapaviljongin tyypissä oli se haitta, että päivähuone olisi kylpyhuoneeseen vievä läpikäytävä, minkätähden lautakunta oli laadituttanut uuden ehdotuksen täksi paviljongiksi, ja oli sen kustannukset laskettu 164,370 markaksi aikaisemman 172,300 markan määrän sijasta. Valiokunnan ehdotukseen että rokkopaviljonki rakennettaisiin puusta lautakunta ei voinut yhtyä, koska puusta tehtyjä sairaalarakennuksia oli vaikea kunnollisesti desinfioida ja taloudellisestikin olisi edullisempaa

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 52 vuodelta 1909.

teettää tämä paviljonki kivistä. Sitä vastoin katsoi lautakunta, että ylilääkärin asunnon kävisi rakennuttaminen puusta, joten ja jos se tehtäisiin aikaisemmin ehdotettua pienempi, sen kustannukset nousisivat ainoastaan 40,000 markkaan, ja arveli lautakunta olevan kaupungille edullisempaa teettää ylilääkärin asunto muun rakennusryhmän yhteydessä. Valiokunnan ehdotukseen rokkopaviljongin rakentamisen toistaiseksi lykkäämisestä lautakunta ei voinut millään ehdolla yhtyä. Kaupungin täytyi nimittäin aina olla valmis vastaanottamaan rokkosairaita, minkätähden rokkosairaala täytyi olla olemassa.

Edellä lausutun nojalla lautakunta esitti kaupunginvaltuuston lisätyin luvuin päätettäväksi:

että vuosina 1910, 1911 ja 1912 (ehdollisesti 1913) rakennutetaan kaupungille kuuluvalle Malm nimiselle huvila-alueelle n:o 43 kunnan kulkutautisairaala pääasiallisesti kaupunginvaltuuston painettuihin asiakirjoihin n:o 26 vuodelta 1908 liitettyjen luonnospiirustusten mukaan, sellaisina kuin ne erinäisiltä osiltaan ovat muutetut kaupunginvaltuuston painettuihin asiakirjoihin n:o 38 vuodelta 1909 liitetyissä ja lautakunnan lausunnon oheen pannuissa luonnospiirustuksissa;

että tätä tarkoitusta varten osotetaan kahta vuotta pitemmäksi takaisinmaksuajaksi otetuista lainavaroista 1,735,100 markkaa ja ensimmäisen kaluston ostamiseksi sairaalaan arviolta 100,000 markkaa; sekä

että varsinainen kaupunginvaltuusto saisi toimekseen: hankkia k. senaatilta vahvistuksen yllämainitulle päätökselle; määrätä sen rahasumman, mikä kunakin vuonna on käytettävä; ja

asettaa työn suorittamista varten rakennustoimikunnan, määrätä pääpiirustuksista ja työnjohdosta sekä ryhtyä muihin tämän rakennusyrityksen suorittamista varten tarpeellisiin toimenpiteisiin.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä päätti ¹⁾ lisätty kaupunginvaltuusto hyväksyä terveydenhoitolautakunnan vastakerrotun esityksen, kuitenkin siten, että lautakunnan ehdottamain rakennusten lisäksi tuhkarokkopaviljonki ja ylilääkärin asunto heti teetetäisiin sekä että tämän johdosta lautakunnan toisessa ponnassa ehdotettu 1,735,100 markan kustannusmäärä kohoaisi 167,700 markalla tuhkarokkopaviljongin ja 40,000 markalla ylilääkärin asunnon johdosta.

Varsinainen kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ tämän jälkeen senaatilta hakea vahvistusta lisätyn valtuuston päätökselle kaikkiaan

¹⁾ Lis. valt. pöytäk. helmik. 8 p. 1 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. helmik. 8 p. 1 § ja maalisk. 1 p. 25 §.

2,042,800 markan summan osottamisesta edellä kerrottuihin tarkoitukseen kahta vuotta pitemmälle takaisinmaksuajalle otetuista lainavaroista sekä puheenalaista työtä teettämään asettaa rakennustoimikunnan, johon valittiin herrat Heikel ja Zilliacus, kaupunginarkkitehti K. Hård af Segerstad, kaupungininsinööri G. Idström, lääketieteentohtori M. Björkstén sekä arkkitehti K. Lindahl, joka toimikunta sai tehtäväkseen arkkitehti Schjerfbeckiltä tilata tarpeelliset pää- ja yksityiskohtaiset piirustukset sekä kustannusarvion, kun taas kaupunginarkkitehti Hård af Segerstadin toimeksi jätettiin itse rakennusyrityksen työnjohto. Sen ohessa sai mainittu hallitus toimekseen tehdä esityksen, minkä suuruinen määräraha rakennustyöhön kunakin vuonna tarvittaisiin. Samalla oikeutettiin toimikunta ottamaan lakimies sihteerikseen.

Mainitun rakennustoimikunnan esityksestä kaupunginvaltuusto sitten päätti ¹⁾, että 30,000 markkaa oli tilitysvelvollisuutta vastaan edeltäpäin kaupunginkassasta osotettava toimikunnan käytettäväksi eräiden rakennustyötä varten tarpeellisten esitöiden kustannuksiin sekä että toimikunnan puheenjohtaja ja jäsenet saisivat palkkiota, puheenjohtaja 30 markkaa ja jäsenet kukin 20 markkaa kokoukselta, minkä lisäksi sekä puheenjohtaja että jäsenet saisivat lukea hyväkseen 5 markan korvauksen joka kerralta kun toimikunta piti kokousta itse rakennuspaikalla.

Sittemmin ilmoitettiin ²⁾ maistraatin kirjelmässä huhtikuun 23 päivältä, että senaatti oli saman kuukauden 14 päivänä vahvistanut lisätyn kaupunginvaltuuston viimeksi kerrotun päätöksen.

Rahatoimikamarin esityksestä ³⁾ myönsi kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 10,000 markan määrärahan eräiden Marian sairaalan sähkövalojohtojen korjauskustannuksiin.

Määräraha Marian sairaalan sähkövalojohtojen korjaukseen.

Terveydenhoitolautakunnan esityksestä myönsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto eräiden Marian sairaalan talli-, vaja- ja jääkellarirakennusten korjaus- ja muutostöiden kustantamiseen 15,750 markan määrärahan edeltäpäin maksettavaksi kaupunginkassasta sekä sitten otettavaksi 1911 vuoden menosääntöön.

Määräraha Marian sairaalan rakennusten korjaus- ja muutostöihin.

Marian sairaalan laajennusta varten asetetun toimikunnan esityksestä päätti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto eräiden mainitussa sairaalassa toimitettavain muutos- ja täydennystöiden loppuun saattamiseen aikaisemmin samaan tarkoitukseen myönnettyjen määrärahan lisäksi osottaa 25,000 markkaa maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Lisämääräraha Marian sairaalan laajentamiseen.

¹⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 26 p. 26 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. toukok. 26 p. 16 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 1 p. 16 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. toukok. 26 p. 30 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. toukok. 26 p. 38 §.

Määräraha
Marian sairaalan
korjauksiin.
Kunnan teurastamon
rakentaminen.

1911 vuoden menosääntöä vahvistaessaan osotti ¹⁾ kaupunginvaltuusto eräisiin Marian sairaalan korjauksiin 20,700 markkaa.

Sittenkun lisätty kaupunginvaltuusto kokouksessaan lokakuun 20 päivänä 1908 oli palauttanut ²⁾ kunnan teurastamon rakennuskysymyksen asiaa käsittelemään asetettuun komiteaan selvityksen saamiseksi siitä, eikö kaupunki, koska puheenalaista laatua olevan laitoksen edellytyksenä oli lainsäädäntötietä toimeenpantu teurastamopakko, odottaessaan mainitun pakon voimaan saattamista, voisi tulla toimeen pienemmällä teurastamolla kuin toimikunnan ehdottamalla, antoi komitea uuden lausunnon ³⁾ asiasta.

Kosketeltuaan ensin kysymystä lainsäädäntötietä määrätyn lihantarkastus- ja teurastamopakon aikaansaamisesta antoi komitea tietoja Helsingissä vuosina 1906—09 kulutettujen teuraseläinten luvusta. Mainittujen tietojen perustuksella oli komitea tehnyt laskelmia kaupungin lihankulutuksesta vuosina 1915 ja 1925. Näistä laskelmista katsoi komitea käyvän selville, että teurastamosta, joka täysin vastaisi tarkoitustaan, vaikkei teurastamopakkoa heti otettaisi-kaan käytäntöön, ei käynyt jättäminen pois ainoatakaan komitean suunnitelmassa olevista rakennuksista sekä että rakennusten kokoa tuskin kävi supistaminen. Ehdotettua teurastamo varten oli arkkitehti K. Lindahl laatinut 2,800,000 markkaan päättyvät seikkaperäiset kustannuslaskelmat. Tässä ei ollut otettu lukuun voima-aseman kustannuksia, koska oli oletettu kaikki koneiden käyttöön ja valaistukseen tarvittava voima otettavan kaupungin sähkölaitoksesta.

Komitea ehdotti kaupunginvaltuuston lisätyin luvuin päätettäväksi:

että kunnan teurastamo ynnä karjamarkkinapaikka on tätä tarkoitusta varten varatulle paikalle rakennettava pääasiallisesti herrain K. Lindahlin ja O. von Hellensin laatiman ohjelman mukaan arvioiduilla 2,800,000 markan kustannuksilla, jotka suoritetaan kahta vuotta pitemmäksi takaisinmaksuajaksi otetuista lainavaroista;

että rakennustyö on alotettava viimeistään vuonna 1913; sekä että varsinainen valtuusto saa ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin tämän yrityksen toteuttamiseksi.

Asiaa esiteltäessä päätti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto, ennenkuin muuhun toimenpiteeseen ryhdyttiin, lähettää komitean puheenalaisen lausunnon tarkastettavaksi rahatoimikamariin, jonka silloin erittäinkin tulisi harkita asian rahallista puolta.

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 7 §. — ²⁾ Ks. 1908 vuod. kert. siv. 61. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 51. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. marrask. 22 p. 35 §.

Vaivashoitohallituksen esityksestä päätti 1) kaupunginvaltuusto, että uuden työ- ja vaivaistalon kylkirakennukset, joihin työsalit sijoitettaisiin, oli teetettävä yhtäaikaan itse pääarakennuksen kanssa, minkä ohessa päätettiin, että tarkoitukseen tarvittavat kustannukset, arviolta 80,000 markkaa, maksettaisiin mainitun työ- ja vaivaistalon rakennusmääräraha.

Kylkirakennusten teettäminen uuteen työ- ja vaivaistaloon.

Tehtaankadun kansakoulutalon maalaustöitä varten myönsi 2) kaupunginvaltuusto 1911 vuoden menosääntöä vahvistaessaan 7,000 markan määrärahan.

Määräraha Tehtaankadun kansakoulutalon maalaustöitä varten.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi 3) kaupunginvaltuusto eräitä Ratakadun kansakoulutalossa teetettäviä töitä varten enintään 35,000 markan lisämäärärahan maksettavaksi Kallion kansakoulutalon rakennusvaroista.

Lisämääräraha eräitä Ratakadun kansakoulutalossa teetettäviä töitä varten.

1911 vuoden menosääntöä vahvistaessaan osotti 2) kaupunginvaltuusto Ratakadun kansakoulutalon viereisten katujen ja jalkakäytävien kiveämistä sekä talossa teetettäviä maalaustöitä varten 4,650 markkaa.

Määräraha Ratakadun kansakoulutalon viereisten katujen ja jalkakäytävien kiveämiseen sekä talon maalaustöihin.

Kallion kansakoulutalon rakentamista varten myönsi 2) kaupunginvaltuusto vastamainitussa tilaisuudessa 25,000 markan määrärahan.

Lisämääräraha Kallion kansakoulutaloa varten.

Kirjelmässä 4) lokakuun 22 päivältä 1909 ehdotti kasvatuslautakunta esittämistään syistä, että kaupunginvaltuusto m. m. päättäisi Bengtsärin kasvatuslaitosta tarpeen mukaan laajennettavaksi, niin että sinne voi ottaa enintään 90 poikaa, ja laitokseen asetettavaksi tarpeellisen määrän opettajia ja työnjohtajia, jotta voitaisiin antaa ei ainoastaan tavallista kansakouluopetusta noin 30:lle kouluiässä olevalle pojalle, vaan myös valmistavaa, etusijassa käytännöllistä opetusta maanviljelyksessä, karjan- ja puutarhanhoidossa, puu- ja metallitöissä sekä räätälin- ja suutarinammattissa enintään 60:lle, ammatin mukaan ryhmitetylle pojalle, jotka käytyään kasvatuslaitoksen, koulusiirtolain tahi kaupungin muun kansakoulun ovat näyttäneet välttämättä tarvitsevan käytännöllistä jälkikasvatusta, sekä että laitoksen rahassäännön jo vuodeksi 1910 saisi laatia 60 hoidokkia varten.

Bengtsärin kasvatuslaitoksen laajentaminen.

Rahatoimikamari, johon mainittu kirjelmä lähetettiin, antoi helmikuun 14 päivänä 1910 asiasta lausunnon 4). Siinä kamari m. m. mainitsi, että se samoin kuin kasvatuslautakuntakin oli katsonut olevan pantava erikoista painoa työosastolla annettavaan käytännölliseen jälkikasvatukseen. Täytyi nimittäin tunnustaa, että kas-

1) Valt. pöytäk. toukok. 26 p. 34 §. — 2) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 7 §. —

3) Valt. pöytäk. toukok. 26 p. 45 §. — 4) Valt. pain. asiakirj. n:o 9.

vatuslaitoksissa tehdyn työn tulos jäisi vain puolinaiseksi ja epätäydelliseksi, jos hoidettaviksi otetut lapset koulukurssin päätettyään saisivat palata kaupunkiin omistamatta sanottavasti suurempia mahdollisuuksia tulla kunnalliseen yhteiskunnassa. Ammattikehitystä saamatta ja siten ollen vailla lujaa pohjaa elämässä olisi heillä sangen vähän mahdollisuuksia tulla kunnollisen työn avulla yhteiskunnalle hyödyllisiksi jäseniksi. Aivan toiseksi muuttuisi asianlaita sitä vastoin, jos lapset jo kasvatuslaitoksissa koulukurssin käytyään taikka sen rinnalla saisivat opetusta käytännöllisissä aineissa. Mitä eritoten työosaston perustamiseen kaupungin kasvatuslaitoksiin tuli, olisi huomattava, että sellaisen osaston kustannukset olisivat tuntuvästi vähemmät, jos se järjestettäisiin Bengtsäriin, missä rakennuksia erinäisiä tarkoituksia varten jo oli olemassa, joten kustannukset oppilasta ja vuotta kohti tuntuvasti vähenisivät ja huomattava työvoima saataisiin maatalan järkipäiväisen maanviljelyksen harjoittamiseen. Semmoisina kuin Bengtsäriin kasvatuslaitoksen rakennukset nykyään olivat, voi laitos sanottavasti vaikeuksista tarjota asunnon 60 oppilalle. Mutta mitä tuli taloudessa ja opetustarkoituksiin tarvittaviin rakennuksiin, eivät laitokset riittäisi 30:llekään hoidokille, ja tietysti kävisivät olot tässä kohden vieläkin mahdottomammiksi, jos mieli sijoittaa 60 hoidokkia laitokseen. Tähän tosiasiaan nähden olisi erinäisiä korjaustoimia ehdottomasti aivan hetimiten toimitettava ja oli niiden kustannukset laskettu 41,000 markaksi.

Puheena oleviin tarkoituksiin tarvittaisiin ja olisi niinmuodoin valtuuston osotettava melko suuri määräraha. Mutta toiselta puolen olisi kamarin mielestä sangen valitettavaa, jos Bengtsäriin kasvatuslaitoksen perustamisen pohjana olleesta ajatuksesta luovuttaisiin eikä yritystä enää kehitettäisi edellä viitattuun suuntaan vain sen vuoksi, että laitoksen kehityksen johdossa on vallinnut epäkohtia, joitten, sen parempi, voi toivoa ainiaaksi poistuneen. Jotta suunnitellut korjaus- ja muutosrakennustyöt vastedes saisivat ammattimaisen johdon, oli kamari samalla tahtonut ehdottaa, että niiden teettäminen annettaisiin kaupungin rakennuskonttorin toimeksi.

Edellä esitetyistä syistä ehdotti rahatoimikamari kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että Bengtsäriin kasvatuslaitosta tarpeen mukaan laajennetaan, niin että sinne voidaan vastaanottaa kuusikymmentä hoidokkia;

että mainittuun kasvatuslaitokseen järjestetään työosasto niitä poikia varten, jotka käytyään kasvatuslaitoksen, koulusiirtolain taikka jonkun kaupungin muun kansakoulun ovat näyttäneet välttämättä tarvitsevänsä käytännöllistä jälkikasvatusta;

että kamarin esittämän ohjelman mukaisia korjaus- ja lisärakennuskustannuksia varten valtuuston käyttövaroista osotetaan 41,000 markkaa; sekä

että Bengtsårin kasvatuslaitoksen korjaus- ja uutisrakennustyöt vastedes on kaupungin rakennuskonttorin toimitettava, ellei toisin erittäin määrätä.

Lopuksi kamari ilmoitti, että kasvatuslautakunta oli yhtynyt edellä oleviin ehdotuksiin ja että kamari myös oli tehnyt valtuustolle eri esityksen Bengtsårin kasvatuslaitoksen vuosirahasäännön korottamisesta.

Tämän rahatoimikamarin esityksen kaupunginvaltuusto hyväksyi 1).

Bengtsårin kasvatuslaitoksen korjaustöihin myönsi 2) kaupunginvaltuusto 1911 vuoden menosääntöä vahvistaessaan 8,000 markan määrärahan.

Määräraha Bengtsårin kasvatuslaitoksen korjauksiin.

Bengtsårin kasvatuslaitokseen kuuluvan Södergårdin kivirakennuksen muutosrakennustöiden jatkamiseen osotti 2) kaupunginvaltuusto vastamainitussa tilaisuudessa 15,000 markkaa.

Määräraha Södergårdin kivirakennuksen muutostöihin.

Niinikään osotti 2) kaupunginvaltuusto 1911 vuoden menosääntöä vahvistaessaan 2,750 markkaa kansankirjaston korjauksiin ja 4,800 markkaa sen tuullutuslaitosten parantamiseen.

Määräraha kansankirjaston korjauksiin.

Uuden kaupunginkirjastotalon rakennuttamiseksi Kallioon 3) osotti 2) kaupunginvaltuusto 1911 vuoden menosääntöä vahvistaessaan 200,000 markkaa, josta määrästä 50,000 markkaa suoritetaisiin taksoitusvaroista sekä loput kahta vuotta lyhemmälle takaisinmaksuajalle otetuista lainavaroista.

Määräraha uuden kaupunginkirjastotalon rakennuttamiseksi Kallioon.

Kirjelmässä 4) lokakuun 17 päivältä mainitsi rahatoimikamari m. m. että, sittenkun oli viritetty kysymys kauppahallin rakennuttamisesta Hakaniemen torille sekä tästä johtuva kaupunginasema-kaavan muutosehdotus oli saavuttanut kaupunginvaltuuston hyväksymisen ja asianmukaisen vahvistuksen 5), oli kamari valtuustolle antamassaan lausunnossa torikaupan järjestämisestä huomauttanut erittäin tärkeäksi, että mainitulla torilla nykyään vallitsevat olot saataisiin tuntuvasti toisin järjestetyksi. Etusijassa oli kamari tässä tarkoittanut kiellettäväksi harjoittamasta kahvin ja ruokatarvarain myyntiä kiintonaisista kojuista. Ennenkuin tuollainen kieltö oli aikaansaatu, oli järjestysvallan sangen vaikea ryhtyä tehokkaisiin toimiin järjestyksen voimassa pitämiseksi. Terveiden ja puhtaanapidon kannaltakin näytti samanlaisia vaatimuksia voitavan tehdä. Muutoin oli kamari ollut sitä mieltä, ettei Hakaniemen torilla harjoitettavasta kaupasta nykyään voimassa oleviin määräyksiin olisi tehtävä muita muutoksia, ennenkuin kaupungin

Kauppahallin rakentaminen Hakaniemen torille.

1) Valt. pöytäk. maalisk. 1 p. 23 §. — 2) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 7 §. —

3) Ks. 1909 vuod. kert. siv. 47 ja seur. — 4) Valt. pain. asiakirj. n:o 49. — 5) Ks. 1909 vuod. kert. siv. 2.

uusi kauppahalli oli sinne rakennettu ja yleisön käytettäväksi luovutettu. Sama kysymys oli edelleen ollut keskusteltavana, kun kaupungin torikaupan järjestämiskysymystä käsittelemään asetettu kaupunginvaltuuston valiokunta oli mielipiteenään lausunut, että lihankauppa näytti olevan sijoitettava kaupungin omistamiin halleihin. Valiokunta oli niinkään ollut sitä mieltä, että Hakaniemen torilla harjoitettavaa kauppaa tuskin kävisi uudestijärjestäminen, ennenkuin vastamainittu halli oli sinne rakennettu.

Niiden menojen joukossa, jotka 1909 vuoden obligatsioonilainaa hankittaessa otettiin huomioon lähimmässä tulevaisuudessa lainavaroista suoritettavina, olivat myös nyt puheena olevan kauppahallin rakennuskustannukset. Alustavan kauppahallisuunnitelman mukaisesti, jonka kaupunginarkkitehti oli laatinut vahvistetun kaupunginasemakaavanmuutoksen varassa olevaa Hakaniemen torin vastaista järjestelyä silmällä pitäen, nousisivat kauppahallin kustannukset 300,000 markkaan, jossa tapauksessa kuitenkin lopulliset kustannukset luonnollisesti riippuisivat lopullisesti vahvistetuista piirustuksista ja siitä järjestelmästä, jonka mukaan perustamistyöt suoritettaisiin.

Edellä lausutun johdosta ja oheen pannen kaupunginarkkitehdin valmistaman pohjapiirroksen suunniteltua kauppahallia varten rahatoimikamari ehdotti, että kaupunginvaltuusto lisätyin luvuin päättäisi:

osottaa 300,000 markkaa vahvistetun kaupunginasemakaavan mukaisen kauppahallin rakennuttamiseksi Hakaniemen torille, jotka rahat suoritettaisiin kahta vuotta pitemmäksi takaisinmaksuajaksi otetuista lainavaroista;

antaa varsinaisen valtuuston toimeksi hankkia edellä mainitulle päätökselle asianomaisen vahvistuksen; sekä

valtuuttaa rahatoimikamarin, siksi kunnes uusi obligatsioonilaina voidaan saada, suorittamaan tähän tarpeelliset kustannukset kahta vuotta lyhemmäksi takaisinmaksuajaksi otetuista lainavaroista.

Kysymys kemiallisen jäädytyslaitoksen teettämisestä Länsirannan kalahalliin.

Tämän asian yhteydessä esiteltiin lisätylle valtuustolle skärgårdsfiskarens andelslag m. b. t. nimisen osuuskunnan valtuustolle lähettämä kirjelmä anomuksineen, että osuuskunnalle laitettaisiin Hakaniemen torin uuteen kauppahalliin kyllin tilava huoneisto sopivine allaslaitteineen sekä että kaupungin kustannuksella rakennettaisiin kemiallinen jäädytyslaitos Länsirannan kalahallin kellari-kerrokseen.

Lisätty kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ palauttaa kysymyksen mainitun kauppahallin rakennuttamisesta rahatoimikamariin ja

¹⁾ Lis. valt. pöytäk. marrask. 22 p. 1 §.

käskeä kamarin teettää täydelliset luonnospiirustukset kustannus- ja kannattavaisuuslaskelmineen hallirakennusta varten sekä samalla antaa selvityksen siitä, missä määrin muillekin myyjille kuin liha-kauppiaalle kävisi varaaminen sijaa hallissa, minkä ohessa kamariin lähetettiin edellä mainittu saaristolaiskalastajain osuuskunnan hake-
mus, joka, mikäli se koski allaslaitteilla varustetun huoneiston laitta-
mista kauppahalliin, kamarin olisi otettava harkittavaksi laatiessaan
mainitun hallin lähempää suunnitelmaa sekä kamarin muutoin tar-
peen mukaisesti valmistettava.

Vahvistaessaan 1911 vuoden menosäännön pani ¹⁾ kaupungin-
valtuusto siihen Vanhankaupungin vesijohtolaitokseen teetettäviä
allamainittuja uutisrakennuksia varten seuraavat rahamäärät, nimit-
täin: ristikkopuista ja laudoista tehtävää vajaa varten 2,500 mark-
kaa, tiilistä tehtävää varahuonetta varten 4,000 markkaa ja keski-
pakoispumppua ynnä sähkömoottoria varten 6,000 markkaa.

Maistraatin kirjelmässä maaliskuun 5 päivältä ilmoitettiin ²⁾
kaupunginvaltuuston tiedoksi, että k. senaatti oli edellisen helmi-
kuun 10 päivänä vahvistanut lisätyn valtuuston marraskuun 9 päi-
vänä 1909 tekemän päätöksen ³⁾ osottaa kaupungin sähkölaitok-
sen laajentamiseen enintään 950,000 markkaa kahta vuotta pitem-
mäksi takaisinmaksuajaksi otetuista lainavaroista, ollen määräraha
maksettava 1909 vuoden obligatsioonilainasta.

Sittenkun useat Kallion kaupunginosissa asuvat henkilöt oli-
vat kaupunginvaltuustolle antamassaan kirjelmässä anoneet tilai-
suutta sähkövirran saamiseen kaupungin sähkölaitoksesta sekä
kaasu- ja sähkölaitoksen hallitus antamassaan lausunnossa ⁴⁾ esi-
tetyillä syillä oli ehdottanut sähkölaitoksen aliaseman ynnä sähkö-
virran jakeluun tarpeellisen johtoverkon rakentamista X, XI ja XII
kaupunginosaan, päätti ⁵⁾ valtuusto, jonka mielestä ehdotettu sähkö-
laitoksen laajennus, siinä tapauksessa että se toimeenpantaisiin,
olisi kustannettava kahta vuotta pitemmäksi takaisinmaksuajaksi
otetuilla lainavaroilla ja asia sentähden oli sitä laatua, että se oli
alistettava valtuuston lisätyin luvuin käsiteltäväksi ja ratkaista-
vaksi, jättää sen lisätyn kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi, minkä
ohessa valtuusto palautti asian hallitukseen, jonka tuli, ennenkuin
lisätty valtuusto ottaisi asian käsiteltäväkseen, antaa ohjelma sekä
Kallion että Töölön kaupunginosien varustamiseksi sähkövirralla,
joka ohjelma olisi laadittava siten, että se vaihtopuolisesti tarkoiti-
taisi tasavirtaa taikka kiertovirtaa.

Määrärahoja
vesijohto-
laitoksen uutis-
töihin.

Vahvistettu
päätos laina-
varain käyttä-
misestä kau-
pungin sähkö-
laitoksen laa-
jentamiseen.

Kaupungin
sähkölaitoksen
laajentaminen
virran antami-
seksi Kallion
ja Töölön kau-
punginosiin.

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 7 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 15 p. 43 §. —

³⁾ Ks. 1909 vuod. kert. siv. 51 ja 52. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 6. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 1 p. 27 §.

Kaupungin kaasu- ja sähkölaitoksen hallitus antoi tämän jälkeeseen asiasta uuden esityksen ¹⁾. Siinä hallitus muun muassa lausui että, koska kaupunginvaltuusto ei ollut pitänyt aktiebolaget Gottfr. Strömberg osakeyhtiölle myönnettyä lupaa sähkövirran toimittamiseksi Kallioon enempää kuin vuodeksi ja kun yksityiseltä virranhankkijalta ei niin ollen voitane vaatia, että hän saattaisi laitoksensa siihen kuntoon, että ne kaikin puolin täyttäisivät virrankäyttäjien oikeutettuja vaatimuksia, ei kysymys sähkövirran toimittamisesta Kallioon ollut tarkoituksenmukaisella tavalla ratkaistavissa muulla tavoin kuin että kaupunki itse ottaisi tämän hankinnan käsiinsä.

Töölön kaupunginosien asukkaat olivat toistaiseksi kokonaan vailla sähkövirtaa, lukuunottamatta niiden eteläosassa olevaa pientä aluetta, johon väliaikaisesti annettiin sähkövirtaa vähäinen määrä Kasarminkadun aliasemalta. Matkan pituuden vuoksi kävisi virranjakoa mainitulta aliasemalta tälle suunnalle vain sangen vähän laajentaminen ja silloinkin luonnottoman kalliilla kaapelikustannuksilla, jotka eivät olisi kohtuullisessa suhteessa jaettuun virtamäärään. Uusia taloja rakennettiin Töölössä nykyisin hyvin paljon, ja kaikesta päättäen jatkuisi rakennustoiminta siellä erittäin riva-kasti. Rakennetut talot olivat kaikki sellaisia, että niihin yleisesti otettaisiin sähkövalo, ja voi siis katsoa sähkövirranjaon kaikella todennäköisyydellä kannattavan. Näin ollen voi pitää varsin oikeutettuna vaatimuksena, että näiden kaupunginosien asukkaat valaistus- ja voimatarpeittensa tyydyttämiseen nähden tulivat yhtä edulliseen asemaan kuin vanhempain kaupunginosain asukkaatkin. Jos sitä paitsi otettiin huomioon, että kaupunki, hankkimalla m. m. sähkövirtaa valaistusta ja voimaa varten, voi edistää rakennustoimintaa puheena olevissa kaupunginosissa ja siten jossain määrin säädellä sekä tonttien hintoja että vuokraoloja yleensä, olisi aivan riittäviä syitä ulottaa sähkölaitoksen toiminta Töölön kaupungin-osiinkin.

Eri järjestelmien tuottamain hankintakustannusten selville saamiseksi oli toimitusjohtaja B. Wuolle tehnyt vaihtoehtoiset kustannusarviot, jotka päättyivät:

a) tasavirta:

Kalliossa	Smk:aan 475,000: —
Töölössä	„ 385,000: —
	<hr/> Smk:aan 860,000: —

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 63.

b) kiertovirta:

Kalliossa	Smk:aan 420,000: —
Töölössä	„ 343,000: —
	Smk:aan 763,000: —

Tasavirtaehdotuksessa ei ollut otettu huomioon aliasemien tonttien arvoa. Rakennuskonttorin kanssa olleissa alustavissa keskusteluissa oli Kallion aliaseman paikaksi ehdotettu noin 300 m²:n laajuista kulmaa kaupunginasemakaavaan merkitystä puistikosta Viidennen linjan varrella, ja oli rakennuskonttori ollut sitä mieltä, ettei tälle tontille tarvitsisi laskea eri hintaa. Töölön aliaseman tonttipaikkana voisi tulla kysymykseen saman suuruinen alue Isontorin varrelta tai muualta aivan sen läheisyydestä. Tälle tontille laskettiin 7,000—8,000 markan arvo.

Mitä käytettävään virtajärjestelmään tuli, viittasi hallitus toimitusjohtaja Wuolteen ja hallituksenjäsenen, professori J. Sohlmanin antamiin, oheenpantuihin kirjallisiin lausuntoihin, joista edellinen puolsi tasavirtaa ja jälkimäinen kiertovirtaa. Siihen nähden, että nämä molemmat ammattimiehet siten olivat eri mieltä ja hallituksen muiden jäsenten sentähden oli käynyt vaikeammaksi ratkaista asiaa, oli hallitus käyttänyt asiantuntijoina kahta etevää ulkomaalaista auktoriteettiä tällä alalla, Tukholman sähkölaitoksen johtajaa Aug. Deckeriä ja Tukholman „elektriska pröfningsanstalten“ laitoksen osakasta, insinööriä, filosofiantohtori A. F. Enströmiä, ja olivat asiantuntijat ehdottomasti suositelleet laitosta tehtäväksi tasavirtajärjestelmän mukaan. Käsitellessään järjestelmäkysymystä oli hallitus erityisesti ottanut huomioon sen seikan, että Kallion ja Töölön kaupunginosat aivan lähiaikoina tulisivat rakennettaviksi samalla tavalla kuin kaupungin keskiosatkin, minkätähden mitään eroa näiden kaupunginosien varustamisessa valaistuksella ja voimalla ei pitäisi olla muihin kaupunginosiin verraten. Lisäksi tuli, että kaupungille aikaisemmin valitusta järjestelmästä poikkeaminen näihin kaupunginosiin nähden tuottaisi suuria hankaluuksia sekä virrankäyttäjille että sähkölaitokselle, koska mainituissa kaupunginosissa nykyisin käytetyt moottorit siinä tapauksessa olisi vaihdettava toisiin, mikä tietystikin olisi tehtävä kaupungin kustannuksella. Sitä paitsi täytyisi moottorinomistajan muuttessaan näistä tai näihin kaupunginosiin joka kerta vaihtaa moottoria. Sama olisi asianlaita niihin lukuisiin tasavirta-moottoreihin nähden, joita jo käytettiin rakennustoissa. Seikka, joka myös puhui tasavirtajärjestelmän puolesta ja josta asiantuntijatkin olivat erityisesti huomauttaneet, oli kysymys vesivoiman mahdol-

lisesta hankkimisesta tulevaisuudessa, jolloin saavutettaisiin erittäin huomioon otettavia teknillisiä ja taloudellisia etuja käyttämällä ali-asemia akkumulaattoripattereineen. Tämän ja asiasta hankitun selvityksen perusteella oli hallitus tullut siihen varmaan vakuumukseen, että tasavirtajärjestelmä, vaikkakin sen hankintakustannukset olivat jonkin verran suuremmat, esillä olevassa tapauksessa tarjosi niin huomattavia etuja kiertovirtajärjestelmän rinnalla, ettei niiden välillä valitessa pitäisi epäilystä syntyä.

Oheen pannen kustannusarvion hallitus esitti, että lisätty kaupunginvaltuusto päättäisi:

että sähkölaitoksen toiminta laajennetaan Kallion ja Töölön kaupunginosiin sekä että sitä varten kaupungin teknillisten laitosten hallituksen toimesta rakennetaan aliasemat ja johtoverkot tehtyjen suunnitelmien mukaan ja lasketusta, kaikkiaan 860,000 markan hinnasta, joka summa suoritetaan kahta vuotta pitemmälle takaisinmaksuajalle otetuista lainavaroista.

Asiaa esiteltäessä päätti 1) lisätty kaupunginvaltuusto hyväksyä tämän kaasu- ja sähkölaitoksen hallituksen tekämän esityksen, ja oli päätös alistettava k. senaatin tutkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Määräraha
kaupungin sähkö-
laitoksen
laajenta-
miseen.

Kirjelmässä 2) joulukuun 5 päivältä huomautti kaupungin kaasu- ja sähkölaitoksen hallitus, että se yhtäjaksoisesti lisääntynyt sähkövirran käyttö valaistukseen ja voimantarpeisiin, jota, sähkölaitoksen tähänastisesta kehityksestä päättäen, täytyi edellyttää olevan lähivuosina odotettavana, välttämättä vaati vuosittain laajentamaan sähkölaitosta. Tätä seikkaa täytyi pitää ilahuttavana ilmiönä, koska sähkölaitos alusta alkaen oli suunniteltu suuria laajennuksia silmällä pitäen ja kustannukset näistä olisivat vähäiset, verrattuina laitoksen lisääntyvään virranantokykyyn ja kasvaviin tuloihin. Oli nimittäin huomattava, että sähkölaitoksen sekä rakennukset että johtoverkot oli niin suunniteltu, että ne vasta kuormituksen tuntuvasti lisääntyttyä tulisivat täysin edullisesti käytetyiksi. Virrankäytön suuri lisääntyminen tänä vuonna taas selvisi paraiten siitä, että laitoksen tulot jo nyt varmasti voi laskea tältä vuodelta noin 200,000 markkaa suuremmiksi menosäännössä laskettua määrää.

Vuonna 1911 tarvittavia laajennuksia varten oli sähkölaitoksen toimitusjohtaja laatinut kustannusarvion siihen kuuluvine selityksineen, ja päättyi kustannusarvio 355,000 markkaan. Tähän summaan sisältyi kumminkin m. m. 20,000 markan määräraha Sörnäsissä olevan likaviemärin siirtämisestä varten, joka työ oli suoritettava sähkölaitoksen koneiston suojelemiseksi viemärivereden vahingolli-

1) Lis. valt. pöytäk. jouluk. 13 p. 3 ja 5 §. — 2) Valt. pain. asiak. n:o 64.

selta vaikutukselta. Sitä paitsi johtui osa ehdotetuista laajennuksista kaupungin uuden vaivaistalon ja kulkutautisairaalan rakentamisesta.

Oheen pannen mainitun kustannusarvion selityksineen hallitus ehdotti, että kaupunginvaltuusto lisätyin luvuin päättäisi:

osottaa kaupungin sähkölaitoksen laajennustöihin tarkoitusta varten laaditun kustannusarvion mukaisesti 355,000 markkaa, suoritettavaksi kahta vuotta pitemmälle takaisinmaksuajalle otetuista lainavaroista.

Tämän esityksen lisätty kaupunginvaltuusto hyväksyi 1), jättäen samalla varsinaisen valtuuston asiaksi harkita, missä järjestyksessä ehdotetut työt olisi teetettävä, sekä silloin myös likemmin tarkastaa laskettuja kustannusmääriä, ja oli päätös alistettava k. senaatin tutkittavaksi ja vahvistettavaksi.

1911 vuoden menosääntöä vahvistettaessa otettiin 2) siihen seurahuoneen korjauksia varten 7,000 markkaa.

Määräraha seurahuoneen korjauksiin.

Erinäisten voimistelun- ja urheiluyhdistysten kaupunginvaltuustolle tekemän anomuksen, että Eläintarhan urheilukentän vierelle rakennettaisiin pukeutumispaviljonki sekä ryhdyttäisiin muihin toimenpiteisiin urheiluharjoitusten helpottamiseksi mainitulla urheilukentällä, valtuusto epäsi 3) rahatoimikamarin annettua siltä vaaditun lausunnon asiasta.

Eväty anomus pukeutumispaviljongin y. m. rakentamisesta.

Vahvistaessaan 1911 vuoden menosäännön myönsi 2) kaupunginvaltuusto pukeutumispaviljongin teettämiseksi Eläintarhan urheilukentän vierelle 10,000 markan määrärahan, ja päätettiin samalla, että määräraha etusijassa käytettäisiin yksityiselle yhtiölle annettavaksi apurahaksi mainitun paviljongin teettämiseen, jos sellainen yhtiö voidaan saada toimeen, ollen kuitenkin kaupungin puolelta liitettävä apurahaan ehto, että kaikille kaupungissa toimiville urheiluyhdistyksille ja yksityisille urheilijoille taataan tilaisuus kohtuullisin ehdoin käyttää mainittua paviljongia, sekä avustusvälikirjaan pantava muut rahatoimikamarin tarpeellisiksi katsomat määräykset, niin myös että määrärahasumma vasta sitten, kun oli osottautunut että tuollaista yhtiötä ei ollut saatu toimeen, käytettäisiin useinmainitun paviljongin teettämiseen kaupungin toimesta.

Määräraha pukeutumispaviljongin rakentamiseen.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi 4) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 900 markkaa erinäisten tarpeellisiksi havaittujen korjaustöiden toimeenpanemiseksi Vanhassakaupungissa sijaitsevassa kaupungin jauhomyllyssä.

Määräraha Vanhassakaupungissa olevan kaupungin jauhomyllyn korjauksiin.

Uusien käymäläin teettämiseksi Siltavuoren- ja Katajanokan

Määräraha uusien käy-

1) Lis. valt. pöytäk. jouluk. 13 p. 2 ja 5 §. — 2) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 7 §. — 3) Valt. pöytäk. kesäk. 14 p. 8 §. — 4) Valt. pöytäk. maalisk. 1 p. 19 §. —

mäläin teettämiseen. pohjoisrantaan osotti ¹⁾ kaupunginvaltuusto 1911 vuoden menosääntöä vahvistaessaan 3,000 markkaa.

Määräraha kaupungin talojen sähköjohtojen uudistukseen. Vastamainitussa tilaisuudessa myönsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto kaupungin talojen sähköjohtojen uudistukseen 10,500 markan määrärahan.

Määrärahoja käymälän ja vesipostin teettämiseksi Eläintarhaan. 1911 vuoden menosääntöä vahvistettaessa otettiin ¹⁾ siihen 2,500 markkaa käymälän ja 750 markkaa vesipostin teettämiseksi Eläintarhaan.

Lisäpäättös kaupungin rakennusyrityksiin nähden noudatettavaa menettelyä. Kaupunginvaltuustolle antamassaan kirjelmässä oli arkkitehtiklubi mainitsemistaan syistä ehdottanut, että piirustusten hankkimiseksi kaupungin teetettäviä suurempia rakennusyrityksiä varten toimeenpantaisiin yleiset kilpailut sekä että näiden kilpailujen ohjelmat laadittaisiin yksissä neuvoin klubin edustajain kanssa.

Rahatoimikamari, jonka lausunto asiasta oli hankittu, esitti ²⁾, että valtuusto, eväten arkkitehtiklubin vastamainitun ehdotuksen, tekisi sellaisen lisäyksen joulukuun 7 päivänä 1909 tekemäänsä kaupungin rakennusyrityksiin nähden noudatettavaa menettelyä koskevaan päätökseensä ³⁾, että asianomaiset viranomaiset ja lautakunnat velvoitettaisiin, samalla kun anovat valtuuston hyväksymistä jonkin rakennusyrityksen alustavalle ehdotukselle, myös tekemään ehdotuksen, miten tarpeelliset piirustukset on hankittava ja työnjohto järjestettävä.

Tämän rahatoimikamarin esityksen kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁴⁾.

5. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

Kaupungin kiinteän omaisuuden katselmusmiehet. Kaupungin kiinteän omaisuuden katselmusmiehiksi valitsi ⁵⁾ kaupunginvaltuusto professori G. Grotenfeltin ja rakennusmestari A. N. Nybergin sekä näiden varamiehiksi arkkitehti M. Schjerfbeckin ja rakennusmestari G. F. Willandtin.

Eräiden XIII ja XIV kaupunginosan korttelien sisäiset rakennusraajat. Rahatoimikamarin esityksestä vahvisti ⁶⁾ kaupunginvaltuusto kaupunginasemakaava-toimikunnan laatimat luonnospiirustukset XIII kaupunginosan korttelien n:o:jen 407—409, 429, 432 ja 437 sekä XIV kaupunginosan korttelien n:o:jen 498—500 ja 505 sisäisiä rakennusrajoja varten.

Keskustelija Lapinniemen Sen johdosta että rahatoimikamari oli pannut vireille kysymyksen ⁷⁾ Lapinlahden sairaala-alueen käyttöoikeuden takaisin

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 7 §. — ²⁾ Rtk. kirj. 17 p. helmik. n:o 104. —

³⁾ Ks. 1909 vuod. kert. siv. 53 ja 54. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 15 p. 36 §. —

⁵⁾ Valt. pöytäk. tammik. 11 p. 6 §. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 1 p. 13 §. —

⁷⁾ Ks. 1909 vuod. kert. siv. 35 ja seur.